EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.1.28.
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes áruk behozatalára alkalmazandó vámok módosításáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

E rendeletjavaslat célja, hogy az Európai Tanács 2024. október 17-i következtetéseivel[1] összhangban növelje a jelenleg a Kombinált Nómenklatúra (KN) 1., 2., 4–24., 29., 33., 35., 38., 41., 43., 50., 51., 52. és 53. árucsoportjába besorolt, az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes mezőgazdasági áruk, valamint a jelenleg a KN 31. árucsoportjába besorolt egyes műtrágyák behozatalára alkalmazandó vámokat. A javaslat jelentős mértékben és azonnali hatállyal növeli az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó mezőgazdasági árukra alkalmazandó behozatali vámokat, míg a műtrágyákra vonatkozó vámemelésekre fokozatosan, hároméves átmeneti időszak alatt kerül sor. Ezenkívül az Oroszországi Föderációból, illetve a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált áruk a javaslat szerint már nem vehetnének részt az uniós vámkontingensekben.

2023-ban a javasolt rendelet hatálya alá tartozó, Oroszországi Föderációból származó mezőgazdasági áruk (a továbbiakban: érintett mezőgazdasági áruk) uniós behozatala 2,9 millió tonnát tett ki, ami 380 millió EUR-nak felelt meg (az Eurostat adatai szerint). Az Unió által az érintett mezőgazdasági árukra alkalmazott *erga omnes* vámok (azaz a jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámok) igen eltérőek. Nem kerül sor kereskedelemre olyan mezőgazdasági árukkal, amelyekre eleve a legnagyobb kedvezményes vámok vonatkoznak. Ezzel szemben továbbra is importálnak az Unióba olyan, az Oroszországi Föderációból származó mezőgazdasági árukat, amelyekre nem alkalmazandók a legnagyobb kedvezményes vámok, vagy azok viszonylag alacsony mértékűek, mivel ezen áruk Unióba történő beléptetésekor nem jelentősek a legnagyobb kedvezményes vámokra vonatkozó korlátozások.

2023-ban a javasolt rendelet hatálya alá tartozó műtrágyatípusok (a továbbiakban: érintett műtrágyák) az Unió teljes műtrágya-felhasználásának több mint 70 %-át tették ki. Az Eurostat szerint az összes harmadik országból érkező behozatal 14 millió tonna volt, beleértve az Oroszországi Föderációból származó behozatalt is, amely 3,6 millió tonnának felelt meg (1,28 milliárd EUR), azaz az Unió teljes behozatalának több mint 25 %-ának (tonna alapján). Az uniós gyártók kielégítik az ilyen típusú műtrágyák iránti uniós kereslet fennmaradó részét, és ezen áruknak a világ többi részébe irányuló uniós exportja 2023-ban összesen 8 millió tonnát tett ki. Az összes érintett műtrágya esetében az Unió *erga omnes* vámjait (azaz a jelenleg alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámokat) 6,5 %-ban állapították meg, ami alacsony, és nem akadályozza jelentősen az Oroszországi Föderációból az Unióba történő behozatalukat.

Az érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák jelenlegi behozatala az Oroszországi Föderációtól való függőséget eredményez, amely, ha nem lépünk fel ellene, káros hatással lehet az Unió élelmezésbiztonságára, és – főként a műtrágyák esetében – különösen kiszolgáltatottá teheti az Uniót az Oroszországi Föderáció esetleges kényszerítő intézkedéseivel szemben. Az érintett műtrágyák Oroszországi Föderációból történő behozatala már most is növekszik, ami tovább gyorsulhat, ha jelentős mennyiségeket

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-hu.pdf

irányítanak át az Unióba, tekintettel arra, hogy az Oroszországi Föderáció nagyon nagy mennyiségben állítja elő az érintett műtrágyákat. Az Oroszországi Föderációból származó behozatal ilyen szintű potenciális növekedése zavart eredményezne ezen áruk uniós piacán, és kárt okozna az Unió nitrogénműtrágya-gyártóinak, amelyek nehézségekkel szembesülnek az Oroszországi Föderációból származó behozatallal szembeni versenyben egy olyan időszakban, amikor a gázárak továbbra is magasak az Unióban. Az Unió nitrogénműtrágya-ágazatának hosszú távú fennmaradása alapvető fontosságú az Unió élelmezésbiztonsága szempontjából, mivel a szóban forgó műtrágyák elengedhetetlenek a növények növekedéséhez, és döntő szerepet játszanak az uniós mezőgazdasági ágazat élelmiszer-termelési képességének fenntartásában. Ezért az érintett műtrágyák Oroszországi Föderációból történő behozatalától való növekvő függőség kezelése és az autonóm uniós nitrogénműtrágya-ágazat életképességének megőrzése létfontosságú az Unió élelmezésbiztonságának biztosításához és fenntartásához. Az érintett mezőgazdasági áruk behozatalának jelenlegi szintje nem hasonlítható az érintett műtrágyák behozatalához, de tekintve az Unió és az Oroszországi Föderáció jelenlegi kapcsolatát, meg kell előzni, hogy a jövőben függőség alakuljon ki. Nem biztosítható azonban, hogy erre ne kerüljön sor, ha az érintett mezőgazdasági árukra kivetett vámok a jelenlegi szinten maradnak.

A javasolt tarifális intézkedések biztosítanák, hogy az Oroszországi Föderáció a továbbiakban ne részesülhessen kereskedelmi előnyökből ezen áruk Unióba irányuló exportja során. Ez összhangban lenne az Unió érdekeivel, valamint az uniós jogszabályokkal és szakpolitikákkal, különösen tekintettel azokra, amelyeket az Unió arra válaszul hozott ezen országok tekintetében, hogy az Oroszországi Föderáció provokáció nélkül indokolatlan katonai agressziót indított Ukrajnával szemben, valamint hogy a Belarusz Köztársaság továbbra is támogatást nyújt ehhez.

A Belarusz Köztársaság korlátozott mennyiségben exportálja az érintett mezőgazdasági árukat és műtrágyát (2023-ban 92 millió EUR értékben mezőgazdasági árut és 29,6 millió EUR értékben műtrágyát), ezért nem minősül ezen áruk fontos termelőjének vagy exportőrének. A javasolt rendelet azonban kiterjed a Belarusz Köztársaságra is, tekintettel az országnak az Oroszországi Föderációval fennálló szoros politikai és gazdasági kapcsolataira, valamint annak érdekében, hogy az Oroszországi Föderációból érkező behozatalt ne lehessen jogellenesen és megtévesztő módon a Belarusz Köztársaságon keresztül az EU-ba irányítani abban az esetben, ha a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan importált érintett áruk behozatalára vonatkozó uniós vámok változatlanok maradnak. Tekintettel a Belarusz Köztársaság és az Oroszországi Föderáció közötti folyamatos közeledésre és bővülő kereskedelemre, helyénvaló a Belarusz Köztársaságból érkező árukat az Oroszországi Föderációból érkező árukkal azonos elbánásban részesíteni.

A javasolt rendelet olyan szintre emelné az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett árukra vonatkozó vámokat, amely elég magas ahhoz, hogy megállítsa ezen áruk behozatalát. Valamennyi érintett mezőgazdasági áru esetében az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból az Unióba irányuló behozatalra kivetett vámok 50 %-os értékvámmal emelkednének. Annak elkerülése érdekében, hogy az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett mezőgazdasági áruk az uniós vámkontingensek alapján alkalmazandó alacsonyabb vámtételek mellett kerüljenek az uniós piacra, azokat az említett vámkontingensek szerinti csökkentett vámtételek alkalmazásából is ki kell zárni. Az érintett műtrágyák esetében a jelenlegi 6,5 %-os értékvámon felül a vámra egy további specifikus vám is vonatkozna, amely fokozatosan emelkedne, a műtrágya típusától függően a kezdeti 40 EUR/tonnáról vagy 45 EUR/tonnáról

(értékvámban kifejezve körülbelül 13 %) három évvel a javasolt rendelet alkalmazásának kezdete után elérné a 315 EUR/tonna, illetve 430 EUR/tonna értékű tiltó szintet (kb. 100 %-os értékvámot). A hároméves átmeneti időszak alatt ezek a tiltó szintű vámtételek abban az esetben is bevezetésre kerülnek, ha az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból bizonyos meghatározott mennyiségek felett importálnak árukat.

A javasolt rendelet várhatóan nem gyakorol negatív hatást a globális élelmezésbiztonságra. Először is, az uniós vámok emelése csak az Unióba irányuló behozatalra vonatkozna, ezért nem befolyásolná az érintett áruknak az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból az Unió területén keresztül harmadik országokba irányuló továbbítását. Másodszor, az uniós behozatali vámok emelése várhatóan jelentősen csökkenti ezen áruk Unióba irányuló áramlását, és ezáltal ténylegesen növeli a harmadik országok – és különösen a fejlődő országok – rendelkezésére álló érintett áruk mennyiségét.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az érintett árukra vonatkozó behozatali vámok kivetése az Unió közös kereskedelempolitikájának a részét képezi, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 206. és 207. cikke határoz meg. Az EUMSZ 207. cikkének (1) bekezdésében utalás szerepel „a vámtarifák módosításaira”, és a vámok kivetése emellett azon a lehetőségen alapul, hogy az Oroszországi Föderációból származó áruk esetében megtagadható a legnagyobb kedvezményes elbánás, amit az Unió és a Kereskedelmi Világszervezet több más tagja által 2022. március 17-én Genfben tett, az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni, Belarusz támogatásával történő agressziójáról szóló együttes nyilatkozat[2] tükrözött. Ezt már számos rendelet átültette a gyakorlatba, többek között az a rendelet, amelynek révén az Unió magasabb vámokat vetett ki az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó egyes mezőgazdasági áruk behozatalára[3].

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az e javaslatban felsorolt, az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes mezőgazdasági árukra és műtrágyákra vonatkozó vámok javasolt emelése összhangban lenne azokkal a korlátozó intézkedésekkel, amelyeket az Unió arra válaszul hozott ezen országok tekintetében, hogy az Oroszországi Föderáció provokáció nélkül indokolatlan katonai agressziót indított Ukrajnával szemben, valamint hogy a Belarusz Köztársaság továbbra is támogatást nyújt az orosz agresszióhoz. A javasolt rendeletben szereplő vámemelések ezért megfelelnének az Európai Unióról szóló szerződés 21. cikkének (3) bekezdésében foglalt azon követelménynek, hogy biztosítani kell az Unió külső tevékenységének különböző területei közötti összhangot. Emellett megfelelnének az EUMSZ 207. cikke (1) bekezdésének is, amely előírja, hogy a közös kereskedelempolitikát az Unió külső tevékenységeinek elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni.

[2] https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en

[3] A Tanács (EU) 2024/1652 rendelete (2024. május 30.) a vám- és a statisztikai nómenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK rendelet I. mellékletének módosításáról.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 207. cikkének (2) bekezdése.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A közös kereskedelempolitika az EUMSZ 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjával összhangban az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, a szubszidiaritás elve tehát nem alkalmazandó.

- **Arányosság**

Erre a javasolt rendeletre a közös kereskedelempolitika végrehajtása érdekében van szükség, amelynek célja az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó uniós behozatal csökkentése. E csökkenés hátterében az az aggály áll, hogy e behozatalok elmélyítik a meglévő függőségeket, és ezért negatív hatást gyakorolnak az Unió élelmezésbiztonságára. A rendeletjavaslat összhangban van az arányosság elvével, és nem lépi túl a Szerződésekben kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket, különösen annak tekintetében, hogy biztosítani kell, hogy az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból érkező vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák ne eredményezzenek zavart ezen áruk uniós piacán és a vámunió megfelelő működésében. Ezért ezen áruk számára nem lehet ugyanolyan kedvező feltételeket biztosítani az uniós piacra való belépéshez, mint a más harmadik országokból érkező behozatal esetében. Az arányosságot az a tény biztosítja, hogy a javasolt rendelet növelné az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó behozatalra alkalmazandó Közös Vámtarifa szerinti vámokat, valamint az a tény, hogy erre szükség van az ilyen behozatalok korlátozásához, amennyiben a jelenlegi vámok értéke nulla, vagy alacsony mértékű. A vámok növelésére azért van szükség, hogy korlátozza az Oroszországi Föderáció és a Belarusz Köztársaság azon képességét, hogy fegyverként használhassák az Unióba irányuló exportjukat. A vámok javasolt emelése csak a célok eléréséhez szükséges mértékben korlátozza az alapvető jogokat.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Ez a javaslat összhangban van az EUMSZ 207. cikkének (2) bekezdésével, amely közös kereskedelempolitikai intézkedéseket irányoz elő a vámtételek rendelet formájában történő módosítására vonatkozóan.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Tárgytalan.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Tárgytalan.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Tárgytalan.

- **Hatásvizsgálat**

Tekintettel az Oroszországi Föderáció azon jelenlegi képességére, hogy bizonyos mezőgazdasági áruk és különösen az érintett műtrágyák exportját az uniós piacok destabilizálására használja fel, valamint arra, hogy negatívan befolyásolja az Unió élelmezésbiztonságát és aláássa az Unió egységét Ukrajna támogatása terén, továbbá annak fényében, hogy a Belarusz Köztársaság támogatja az Oroszországi Föderáció intézkedéseit, fontos, hogy a javasolt rendelet sürgősen hatályba lépjen annak érdekében, hogy a lehető leghamarabb növelni lehessen az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó érintett árukra alkalmazandó vámtételeket. Ezért a javasolt rendeletre vonatkozóan nem készült hatásvizsgálat. A javasolt intézkedés várhatóan jelentősen csökkenteni fogja az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett áruk Unióba történő behozatalát, ami további eltávolodást eredményez az Oroszországi Föderációtól és a Belarusz Köztársaságtól ezen áruk beszerzése tekintetében.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Az intézkedés nem növeli aránytalan mértékben a vállalkozások és a közigazgatási szervek szabályozásból eredő terheit.

- **Alapjogok**

A javaslat összhangban van az Unió emberi jogi politikájával és az Alapjogi Chartával. Amennyiben a behozatali vámok kivetése az Unióban érinti a szakmai tevékenység szabad gyakorlásának jogát a nemzetközi kereskedelemben való szabad részvételhez kapcsolódóan, illetve a tulajdonhoz való jogot vagy más alapvető jogokat, beleértve az egyenlő bánásmódot, ez az Alapjogi Charta értelmében jogszerű intézkedésnek minősül az Unió részéről. Ennek oka, hogy az intézkedés meghozatala során teljesültek azok a követelmények, miszerint az intézkedést az illetékes hatóságoknak megfelelő jogalapra támaszkodva kell meghozniuk egy jogszerű cél elérése – azaz egyes áruk Oroszországi Föderációból, illetve Belarusz Köztársaságból érkező behozatalára vonatkozóan kereskedelmileg hátrányos helyzet kialakítása – érdekében, hogy előmozdítsák az eltávolodást az e két országból származó ellátástól az uniós belföldi termelés és az egyéb harmadik országokból származó alternatív behozatal ösztönzése révén. A javasolt rendelet megelőzné továbbá az érintett piacok súlyos zavarait, valamint azt, hogy az Oroszországi Föderáció és a Belarusz Köztársaság fegyverként használja az érintett áruk kivitelét, és biztosítaná az uniós piacok megfelelő működését oly módon, hogy az összhangban legyen mind az Unió jelenlegi külső fellépési intézkedéseivel, mind pedig az arányosság elvével. Konkrétabban, ami az egyenlő bánásmódot illeti, az a tény, hogy az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes mezőgazdasági áruk és műtrágyák importőreire magasabb behozatali vámokat vetnek ki, a nem az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált áruk importőreire azonban nem, megfelel az Unió külső tevékenysége egyik célkitűzésének. Ez az Unió legitim szakpolitikai célkitűzése annak érdekében, hogy korlátozza az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó ilyen behozatalokat, valamint megvédje az uniós piacokat az érintett áruk kereskedelmével való visszaélésekkel szemben, amelyek célja az Unió piacainak vagy az Unió politikai stabilitásának és szolidaritásának aláásása.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs pénzügyi hatása a kiadásokra, és csak nagyon korlátozott hatással van a bevételekre. A rendeletjavaslat teljes körű alkalmazása esetén javasolt emelések után

beszedett megemelt vámok várhatóan minimálisak, közel nulla mértékűek lesznek, mivel a vámok javasolt emelése valószínűleg elhanyagolható mennyiségekre csökkenti az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó behozatalt.

Ezzel szemben némi költségvetési veszteség várható, mivel az uniós költségvetés számára generált saját források valószínűleg csökkenni fognak. A költségvetést érintő veszteség pontos mértéke attól függ, hogy az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból érkező behozatalt mi fogja pótolni. Egyrészt, ha a behozatalt az Unión belüli belföldi termelés vagy – különösen az Algériából és Egyiptomból érkező műtrágyák esetében – preferenciális behozatal váltja fel, az a saját források csökkenését eredményezné. Azonban, ha a behozatalt nem preferenciális partnereknek minősülő egyéb harmadik országokból származó megnövekedett behozatallal pótolnák, az nem csökkentené a saját forrásokat, mivel ezek az extra új behozatalok ugyanolyan szintű Közös Vámtarifákat generálnának, mint az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó behozatal, amelyet helyettesítenének. A javasolt rendelet teljes körű alkalmazását követően az uniós költségvetés tradicionális saját forrásaira gyakorolt hatás a becslések szerint legfeljebb 84 millió EUR veszteséget jelent (azaz a 112 millió EUR összegű 2023. évi teljes vámbevétel 75 %-át) abban az esetben, ha az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból érkező aktuális uniós behozatalt teljes mértékben felváltja az EU belföldi termelése és a preferenciális kereskedelmi partnerországokból érkező behozatal.

Az intézkedés teljes körű alkalmazása esetén a tradicionális saját forrásokat érintő bevételkiesést a GNI-alapú tagállami sajátforrás-hozzájárulásokból kell kiegyenlíteni. A javasolt intézkedések alkalmazásának első három évében azonban arra lehet számítani, hogy az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó nitrogénalapú műtrágyák fennmaradó behozatalára kivetett magasabb vámokhoz kapcsolódó további vámbevételek részben vagy esetleg teljes mértékben ellensúlyozzák az alacsonyabb importált mennyiségek miatti bevételkiesést. Ezért várhatóan a kezdeti hároméves időszakban a tradicionális saját források nettó bevételkiesése ezen áruk tekintetében közel nulla lesz.

A javasolt rendelet költségvetési vonzatait részletesebben a pénzügyi kimutatás ismerteti.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák uniós behozatalának alakulásáról szóló online jelentések elérhetők az Európai Bizottság (Eurostat) erre a célra létrehozott weboldalain[4].

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Tárgytalan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javasolt rendelet megakadályozná, hogy az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes mezőgazdasági áruk és műtrágyák ugyanolyan kedvező feltételek mellett lépjenek be az uniós piacra, mint a máshonnan történő behozatal esetében. Ez az összes említett árura kivetett

[4] Az Eurostat honlapja

behozatali vámok megemelésével – a mezőgazdasági áruk esetében 50 %-os értékvám kivetésével –, valamint a műtrágyákra kivetett vámok fokozatos emelésével valósulnak meg, amelynek szintje a műtrágya típusától függően 40 EUR/tonnáról vagy 45 EUR/tonnáról indulna, majd a korlátozó intézkedések alkalmazásának kezdetét követő három év elteltével elérné a 315 EUR/tonna vagy 430 EUR/tonna értékű tiltó vám szintjét. A hároméves átmeneti időszak alatt ezek a tiltó szintű vámtételek abban az esetben is bevezetésre kerülnek, ha az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból bizonyos meghatározott mennyiségek felett importálnak árukat. Ezenkívül az Oroszországi Föderációból, illetve a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált áruk már nem részesülhetnének az uniós vámkontingensek jelentette előnyökből ezen áruk tekintetében. Ezek a vámkontingensek a javasolt új vámoknál alacsonyabb szintű vámtarifák mellett biztosítanak hozzáférést az uniós piachoz.

2025/0021 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes áruk behozatalára alkalmazandó vámok módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Oroszországi Föderációból származó karbamid- és nitrogénalapú műtrágyák Unióba irányuló behozatala 2023-ban jelentős mennyiségű – 3,6 millió tonna – volt, és 2024-ben jelentősen nőtt a korábbi évhez képest. Az e rendelet hatálya alá tartozó mezőgazdasági áruk (a továbbiakban: érintett mezőgazdasági áruk) Oroszországi Föderációból származó uniós behozatalának szintje a legtöbb áru esetében viszonylag alacsony, de a jelenlegi kereskedelmi feltételek fenntartása esetén jelentősen növekedhet.

(2) Az e rendelet hatálya alá tartozó műtrágyák (a továbbiakban: érintett műtrágyák) behozatala jelenleg az Oroszországi Föderációtól való gazdasági függőségi helyzetet tükrözi. Ezenkívül az érintett mezőgazdasági áruk behozatala ehhez hasonló, további gazdasági függőséget teremthet az Oroszországi Föderációtól, amelyet a jelenlegi körülmények tükrében meg kell előzni és korlátozni kell az uniós piacok és az Unió élelmezésbiztonságának védelme érdekében.

(3) Az Unió *erga omnes* közös vámjai alkalmazandók jelenleg az érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák behozatalára vonatkozó legnagyobb kedvezményes vámként. Ezek mértéke jelenleg igen eltérő. Az árutól függően, az említett vámok vagy nulla, vagy nagyon alacsony mértékűek, vagy már eleve magasak, és nem kerül sor kereskedelemre.

(4) Az e rendelet hatálya alá tartozó mezőgazdasági áruknak és műtrágyáknak az Oroszországi Föderációból a jelenlegi feltételek mellett történő további behozatala kiszolgáltatottá teheti az Uniót az Oroszországi Föderáció kényszerítő intézkedéseivel szemben. Különösen az érintett áruk Oroszországi Föderációból történő behozatalának potenciális növekedése zavart okozhat az uniós piacon, és negatívan befolyásolhatja az uniós gyártókat. Ezért megfelelő tarifális intézkedéseket kell hozni az Uniónak az említett áruk Oroszországi Föderációból történő behozatalától való jelenlegi és potenciális gazdasági függőségének kezelése érdekében. Ennek érdekében meg kell szüntetni a jelenlegi helyzetet, azaz, hogy az említett áruk az uniós piacra ugyanolyan kedvező feltételek mellett léphetnek be, mint a legnagyobb kedvezményes elbánásban részesülő, máshonnan származó áruk.

(5) Az érintett műtrágyák Oroszországi Föderációból történő behozatala már jelenleg is növekszik, és további gyors növekedés várható, ha a további orosz termelést az Unió felé irányítják. Az Oroszországi Föderációból származó behozatal ilyen szintű potenciális növekedése zavart eredményezne ezen áruk uniós piacán, és kárt okozna az Unió nitrogénműtrágya-gyártóinak, amelyek számára már jelenleg is nehézségeket okoz az Oroszországi Föderációból származó behozatallal való verseny egy olyan időszakban, amikor a gázárak továbbra is magasak az Unióban. Az Unió nitrogénműtrágya-ágazatának hosszú távú fennmaradása döntő fontosságú az Unió élelmezésbiztonsága szempontjából, mivel az Unió mezőgazdasági ágazatának szüksége van ezekre a műtrágyákra az élelmiszer-termeléshez. Az érintett műtrágyák Oroszországi Föderációból történő behozatalától való növekvő függőség kezelése és az autonóm uniós nitrogénműtrágya-ágazat életképességének megőrzése létfontosságú az Unió élelmezésbiztonságának biztosításához és fenntartásához. Az Oroszországi Föderációból származó mezőgazdasági áruk behozatalától való jövőbeli függőség megelőzése érdekében az e termékekre vonatkozó vámtarifaszinteket is ki kell igazítani.

(6) Ugyanilyen tarifális intézkedéseket kell hozni a Belarusz Köztársaság tekintetében is annak megakadályozása érdekében, hogy az Oroszországi Föderációból érkező lehetséges behozatalt – tekintettel az ország Oroszországgal fennálló szoros politikai és gazdasági kapcsolataira – a Belarusz Köztársaságon keresztül irányítsák az Unióba. Erre akkor kerülhetne sor, ha a Belarusz Köztársaságból származó áruk behozatalára vonatkozó uniós vámok változatlanok maradnának.

(7) Az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák behozatalára ezért magasabb vámokat kell kivetni, mint az egyéb harmadik országokból származó behozatalra.

(8) Az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó behozatal nem részesülhet a legnagyobb kedvezményes elbánást biztosító uniós vámkontingensek szerinti alacsonyabb vámtarifák előnyeiből. Ezért az e rendelet I. és II. mellékletében meghatározott árukra vonatkozó uniós vámkontingensekben meghatározott csökkentett vámtételek nem alkalmazhatók az Oroszországi Föderációból, illetve a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan az Unióba exportált árukra.

(9) A vámok tervezett emelése várhatóan nem gyakorol negatív hatást a globális élelmezésbiztonságra, mivel a vámok emelése csak az Unióba irányuló behozatalra vonatkozik, és nem befolyásolja az érintett áruknak az Unió területén keresztül a végső rendeltetési hely szerinti harmadik országokba irányuló továbbítását. Éppen ellenkezőleg, az uniós behozatali vámok emelkedése ezen áruk harmadik országokba történő kiviteléhez és az ellátás hozzáférhetőségének növekedéséhez vezethet.

(10) Ugyanakkor a műtrágyák jelentős szerepet játszanak az Unió élelmezésbiztonsága, valamint az uniós mezőgazdasági termelők pénzügyi stabilitása szempontjából. Ezért biztosítani kell az uniós mezőgazdasági termelők számára, hogy kiszámítható és elégséges módon, megfelelő árszinten férhessenek hozzá a műtrágyákhoz, ami pedig minden bizonnyal hozzájárul a mezőgazdasági piacok stabilizálásához. Az átmeneti időszak alatt a javasolt intézkedés ösztönözné az uniós termelés fokozását, és lehetővé tenné a más nemzetközi partnerektől származó alternatív beszerzési források megerősítését, minimálisra csökkentve annak kockázatát, hogy az uniós mezőgazdasági termelők számára a műtrágyaárak jelentősen emelkedjenek. E célból a Bizottságnak szorosan nyomon kell követnie a műtrágyaárak alakulását az uniós

piacon. Amennyiben a műtrágyaárak jelentősen emelkednek, a Bizottságnak értékelnie kell a helyzetet, és minden megfelelő intézkedést meg kell tennie az áremelkedés orvoslása érdekében.

(11) A vámok tervezett emelése összhangban van az Unió egyéb területeken folytatott külső tevékenységével, amint azt az Európai Unióról szóló szerződés 21. cikkének (3) bekezdése előírja. Az Unió és az Oroszországi Föderáció közötti kapcsolatok helyzete jelentősen romlott az elmúlt években, különösen 2022 óta. Ez annak tudható be, hogy az Oroszországi Föderáció nyilvánvalóan semmibe veszi a nemzetközi jogot, és különösen az Ukrajna elleni provokáció nélkül indított, indokolatlan katonai agressziónak és teljes körű inváziónak. Az Unió 2014 júliusa óta fokozatosan korlátozó intézkedéseket vezetett be az Oroszországi Föderációval folytatott kereskedelemre vonatkozóan, válaszul az Oroszországi Föderáció tetteire Ukrajnával szemben.

(12) Az Oroszországi Föderáció tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek. Az Unió azonban jelenleg a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény és különösen az 1994. évi GATT XXI. cikke (biztonsággal kapcsolatos kivételek) alapján figyelmen kívül hagyhatja azt a kötelezettséget, hogy az Oroszországi Föderációból importált áruknak biztosítani kell a más országokból importált hasonló áruknak nyújtott kedvezményeket (legnagyobb kedvezményes elbánás), és nincs akadálya annak, hogy az Unió az árukereskedelemre vonatkozó tarifális kötelezettségvállalásainak jegyzékében szereplőnél magasabb behozatali vámokat vessen ki, amennyiben az alapvető biztonsági érdekeinek védelme érdekében szükségesnek tartja ezeket az intézkedéseket.

(13) Az Unió és a Belarusz Köztársaság közötti helyzet szintén romlott az elmúlt években, mivel a belarusz rezsim semmibe veszi a nemzetközi jogot, az alapvető szabadságokat és az emberi jogokat, valamint támogatja az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni teljes körű inváziójá. Az Unió 2020. október óta fokozatosan vezetett be korlátozó intézkedéseket a Belarusz Köztársasággal folytatott kereskedelemre vonatkozóan.

(14) A Belarusz Köztársaság nem tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek. Az Unió ezért a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény értelmében nem köteles a Belarusz Köztársaságból származó árukat a megállapodással összhangban a legnagyobb kedvezményes elbánásban és egyéb elbánásban részesíteni. Emellett a meglévő kereskedelmi megállapodások lehetővé tesznek intézkedéseket az alkalmazandó kivételi záradékok, különösen a biztonsággal kapcsolatos kivételek alapján.

(15) E rendelet az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (4) bekezdésével összhangban nem lépi túl a kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket. Az arányosság elvével összhangban szükséges és helyénvaló olyan szabályokat megállapítani, amelyek azonnali hatállyal növelik az említett árukra kivetett vámokat, először is azon alapvető cél elérése érdekében, hogy az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált érintett mezőgazdasági áruk és műtrágyák ne zavarják meg az említett áruk uniós piacát, másodszor pedig a közös kereskedelempolitika végrehajtása és ezen áruknak és műtrágyáknak az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó uniós behozatalának csökkentése érdekében, válaszul azon aggályokra, amelyek szerint az ilyen behozatal negatívan befolyásolhatja az Unió belső piacát és ronthatja az Unió élelmezésbiztonságát,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

(1) Az I. mellékletben felsorolt Kombinált Nómenklatúra-kódok (KN-kódok) alá tartozó, az Unióba behozott, az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy közvetlenül vagy közvetve onnan exportált árukra az alkalmazandó Közös Vámtarifa vámtételén felül 50 %-os kiegészítő értékvám kerül alkalmazásra. Az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó, illetve közvetlenül vagy közvetve onnan exportált ilyen áruk nem jogosultak azokra a korlátozott behozatali mennyiségek (vámkontingensek) esetében alkalmazott, alacsonyabb behozatali vámokra, amelyeket az EU a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezmény szerinti uniós kötelezettségek értelmében alkalmaz vagy ilyen kötelezettség nélkül vezetett be.

(2) A II. mellékletben felsorolt tarifacsoportokba besorolt, az Unióba behozott, és az Oroszországi Föderációból vagy a Belarusz Köztársaságból származó vagy közvetlenül vagy közvetve onnan exportált árukra a következő behozatali vám alkalmazandó:

a) a 3102 KN-kód alá tartozó áruk tekintetében:

i. 6,5 %-os értékvám + 40 EUR/tonna 2025. július 1-jétől 2026. június 30-ig;

ii. 6,5 %-os értékvám + 60 EUR/tonna 2026. július 1-jétől 2027. június 30-ig;

iii. 6,5 %-os értékvám + 80 EUR/tonna 2027. július 1-jétől 2028. június 30-ig;

iv. 6,5 %-os értékvám + 315 EUR/tonna 2028. július 1-jétől.

b) a 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 és 3105 90 KN-kódok alá tartozó áruk tekintetében:

i. 6,5 %-os értékvám + 45 EUR/tonna 2025. július 1-jétől 2026. június 30-ig;

ii. 6,5 %-os értékvám + 70 EUR/tonna 2026. július 1-jétől 2027. június 30-ig;

iii. 6,5 %-os értékvám + 95 EUR/tonna 2027. július 1-jétől 2028. június 30-ig;

iv. 6,5 %-os értékvám + 430 EUR/tonna 2028. július 1-jétől.

c) Az a) és b) ponttól eltérve, ha az a) és b) pontban felsorolt áruk összesített behozatali mennyisége eléri az alábbiakban meghatározott küszöbértékeket, a Bizottság 21 napon belül az a) pont iv. alpontjában, illetve a b) pont iv. alpontjában meghatározott szinten vámot vet ki ezen áruk adott időszakban fennmaradó behozatalára:

i. 2,7 millió tonna felett 2025. július 1-jétől 2026. június 30-ig;

ii. 1,8 millió tonna felett 2026. július 1-jétől 2027. június 30-ig;

iii. 0,9 millió tonna felett 2027. július 1-jétől 2028. június 30-ig.

d) A Bizottság végrehajtási jogi aktust fogadhat el a (2) bekezdésben említett behozatali mennyiségek nyomon követésére vonatkozó rendelkezések megállapításáról. A végrehajtási jogi aktust a 182/2011/EU rendelet 4. cikkében meghatározott tanácsadó bizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

2. cikk

(1) A Bizottság az e rendelet alkalmazásától számított négy éven keresztül nyomon követi a II. mellékletben felsorolt áruk Unióban érvényesülő árait.

(2) Amennyiben a II. mellékletben felsorolt áruk árszintje az (1) bekezdésben említett időszakban jelentősen meghaladja a 2024-es szintet, a Bizottság értékeli a helyzetet, és minden megfelelő intézkedést megtesz az áremelkedés orvoslására. Ez adott esetben magában foglalhatja az Oroszországi Föderációtól és a Belarusz Köztársaságtól eltérő származási helyről importált érintett árukra vonatkozó vámok ideiglenes felfüggesztésére irányuló javaslattételt.

3. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba. Ezt a rendeletet a hatálybalépését követő négy hét elteltével kell alkalmazni az I. mellékletben felsorolt áruk tekintetében.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

A JAVASLAT ELNEVEZÉSE:

Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó vagy onnan közvetlenül vagy közvetve exportált egyes áruk behozatalára alkalmazandó vámok módosításáról

KÖLTSÉGVETÉSI TÉTELEK:

Árucsoport és cikk: 12. árucsoport, 120. cikk

A költségvetésben 2024-re előirányzott összeg: 24 620 400 000 EUR

PÉNZÜGYI HATÁS:

☐ A javaslatnak nincs pénzügyi hatása

X A javaslatnak nincs pénzügyi hatása a kiadásokra, de van pénzügyi hatása a tradicionális saját források szerinti bevételekre, a következő okokból:

2023-ban az e javasolt rendelet hatálya alá tartozó és a javasolt emelés tárgyát képező KN-kódok alá tartozó áruk Oroszországi Föderációból és Belarusz Köztársaságból az Unióba érkező behozatalának összértéke meghaladta az 1,69 milliárd EUR-t. Ebből a teljes összegből a mezőgazdasági áruk behozatala 380 millió EUR-t, a műtrágyaimport pedig 1,31 milliárd EUR-t tett ki.

Az érintett műtrágyáknak az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból történő behozatalára jelenleg 6,5 %-os értékvám vonatkozik. A 2023. évi műtrágyaimport nagy része (516 millió EUR) a 3102 10 10 KN-kód alatt történt. Jelentős behozatal történt a 3105 30 00 KN-kód (179 millió EUR), a 3105 20 10 KN-kód (151 millió EUR), a 3105 40 00 KN-kód (91 millió EUR) és a 3 105 59 00 KN-kód (89 millió EUR) alatt is. Az Oroszországi Föderációból és a Belarusz Köztársaságból származó műtrágyaimportból származó teljes uniós vámbevétel 85,2 millió EUR volt, a beszedési költségek tagállamok általi levonása előtt.

Az érintett mezőgazdasági áruk behozatalára különböző vámok vonatkoznak. 2023-ban az említett áruk Oroszországi Föderációból és Belarusz Köztársaságból történő behozatalából származó teljes uniós vámbevétel 27 millió EUR volt, a beszedési költségek tagállamok általi levonása előtt. A vámok e rendelet általi emelésével ez a kereskedelmi forgalom várhatóan jelentősen csökkenni fog vagy akár meg is szűnik ezen mezőgazdasági áruk esetében. A mezőgazdasági árukra vonatkozóan javasolt emelések után beszedett megemelt vámok várhatóan minimálisak, közel nulla mértékűek lesznek, mivel a megemelt vámtételek miatt a kereskedelmi forgalom megszűnésére lehet számítani.

A műtrágyákra vonatkozó javasolt emeléseknek megfelelő megemelt vámok beszedése várhatóan megszűnik, amikor a javasolt rendelet a hároméves átmeneti időszak végén teljeskörűen alkalmazandóvá válik, mivel a vámszintek emelkedése miatt a kereskedelmi forgalom várhatóan megszűnik. E kereskedelmi forgalom és a kapcsolódó vámok azonban várhatóan továbbra is jelentősek maradnak az átmeneti időszakban.

A fentiek alapján az e rendelet okozta – az uniós költségvetést érintő – bevételkiesés a 2029-es pénzügyi évtől kezdődően évente legfeljebb 84 millió EUR-ra becsülhető: [(85,2 millió EUR + 27 millió EUR) = 112,2 millió EUR bruttó összeg a beszedési költségekkel együtt] x 0,75.

2025-ben, 2026-ban, 2027-ben és 2028-ban a tradicionális saját forrásokból származó bevételkiesés uniós költségvetésre gyakorolt hatása a becslések szerint jóval alacsonyabb lesz, mint a 2028-ra kiszámított összeg. Ennek az az oka, hogy a műtrágyákra kivetett vámok emelése 12 hónapos időszakonként várhatóan 77 millió EUR többletvámbevételt eredményez (a beszedési költségek levonása után), ami hozzájárul a saját források 58 millió EUR összegű növekedéséhez. A saját források nettó csökkenése ezért a kérelem első 12 hónapos időszakában (2025. július 1. és 2026. június 30. között) várhatóan nem haladja meg a 26 millió EUR-t, ami a 2025-ös év hátralevő részében 14 millió EUR-nak felel meg. Még az is lehetséges, hogy a saját források növekedhetnek, ha az Oroszországi Föderációból származó behozatal csökkenését részben ellensúlyozza az olyan egyéb harmadik országokból származó behozatal, amelyek az Unió szabadkereskedelmi megállapodásai értelmében nem részesülnek vámkedvezményekben.

A tradicionális saját forrásokat érintő bevételkiesést a GNI-alapú tagállami sajátforrás-hozzájárulásokból kell kiegyenlíteni.